

פרוטוקול מס' 148

מישיבת ועדת החוקה, חוק ומשפט
מיום ב', כ' בחשון תשל"ב - 8.11.71, שעה 9.00

נכחד:

חברי הוועדה:

י. גולדשמידט - היו"ר
מ. אביזוהר
ש.ז. אברמוב
ד. ארזי
י. ארידור
ס. ביני
ז. הרינג
ש. פרידמן
ח. צדוק
י.ה. קלינגהופר
י. קורן

מוזמנים:

מ. שמגר - היועץ המשפטי לממשלה
י. קרפ - משרד המשפטים
ניצב-משנה י. קרתי - משרד המשטרה

מזכירת הוועדה: ר. מלחי

רשמה: ח. ביתן

סדר היום:

- (א) צו בדבר קניעת עונדי ציבור.
(ב) חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה
(סעיפים 6, 7, 8).

היו"ר י. גולדשמידט: אני פותח את הישיבה.

(א) צו בדבר קביעת עובדי ציבור

היו"ר י. גולדשמידט: לפניכם מכתב של שר המשפטים אל יושב ראש הוועדה הדין בצו בדבר קביעת עובדי ציבור. השר מבקש את אישור הוועדה בהתאם לסעיף 28 לפקודת הראיות (נוסח חדש). הצו שלפנינו מתייחס לסעיף 28(3) לפקודה.

י. ארידור: אעיר הערה הקשורה יותר בנוסח אם כי גם בתוכן. כפי שאני מתרשם אין הכוונה לכלול כאן כל מזכיר ברשות מקומית, כי אחרת היו יכולים לכתוב "עובדי ציבור", אלא למזכיר המועצה המקומית או העירייה עצמה. הדין כל פקיד הוא מזכיר של משהו אחר, אך אם כותבים כאן את המלה "מזכירים" בין סגני ראשי רשויות מקומיות ומנהלי מחלקות, הכוונה, כנראה, למזכיר הרשות עצמה, ואם כך הדבר, הרי שצריך לכתוב "מזכירי הרשות המקומית, מנהלי המחלקות של הרשות המקומית" כדי שיהיה ברור שזה לא חל על כל מזכיר.

שנית, אין שום סיבה לכתוב בשורה הראשונה את המלה "רשות מקומית" ובשורה השנייה לכתוב "בעיריות ומועצות מקומיות". האם הכוונה כאן שראש רשות אזורית וסגנו יהיו כלולים, אך לא מזכיר הרשות המקומית? איני מבין ניואנס זה של האבחנה בצו פעוט כזה. מה האבחנה המשפטית העקרונית החשובה בין דברים אלה? זה נראה לי מוזר, כי למעשה נותנים לכל עובד מדינה רשות לחתום על תעודה כזאת. איני אומר שצריך לתת רשות זו לכל עובד של הרשות המקומית, אבל איני רואה את ההגיון שבהבחנה המוצעת.

ש. פרידמן: בעקבות דברי חבר-הכנסת ארידור ברצוני לשאול אם בוונת השר לכלול את המועצה האזורית או לאו. הייתי מציע לנסח את הדברים בהתאם לכך, כי לפי הנוסח המוצע אפשר ללמוד מהרישע כך ומהסיפה אחרת.

בסעיף 28(2) לפקודה מדובר על עובד הסוכנות היהודית לארץ-ישראל. האם סעיף זה חל גם על העובדים שנוספו לאחר שינוי מבנה הסוכנות והרחבתו או שזה מצריך הסדר כלשהו בתקנות? ייתכן ששאלה זו אינה קשורה דווקא לענין הנדון, אך היא נתעוררה אצלי אגב קריאת סעיף 28.

היו"ר י. גולדשמידט: אני מציע שנעביר את שאלתו השניה של חבר-הכנסת פרידמן לשר המשפטים כדי שיעיין ויראה אם יש צורך לתקן משהו בסעיף 28(2), אבל לא כחלק מהצו שלפנינו. אני חושב שיש להרהר לגבי סעיף 28(2) גם מבחינה זו שבסוכנות היהודית, שהיא גוף עולמי, יש עובדים בכל העולם, ולא רק עובדים ישראלים ולא רק אזרחי ישראל. את שתי הנקודות הללו נוכל להעביר לשר כשאלות נספחות לדיון בתקנות.

י. קלינגהופר: בעוד שהמזכירים והגוזברים של עיריות ומועצות מקומיות הם עובדי ציבור מסטוטוריים לפי סעיפים מסויימים הן בפקודת העיריות והן בצו א' על מועצות מקומיות, הרי לא ברור מה זה מנהל מחלקה. תפקיד זה אינו מנוסח לא על חוק ולא על חיקוק לגבי רשות מקומית, אלא הוא לגמרי ענין של סידור פנימי, וכאן נותנים לאדם, שלא ברור בדיוק כיצד להגדיר את תפקידו מבחינת החוק, מעמד מיוחד לענין פקודת הראיות. אולי תיבדק בהודמנות זו במשרד המשפטים גם האפשרות לנסח את הדבר בצורה קולעת יותר, כי יכולים להתעורר אחר-כך ספיקות רציניים בבית המשפט באשר לתקפותה של התעודה.

היו"ר י. גולדשמידט: עד כמה שאפשר לראות מתוך הטקסט הדברים אינם מנוסחים בבהירות מספקת. אני לא רק שואל אם כוונת השר לכלול מועצות אזוריות, אלא אני סבור שמועצות אזוריות הם גופים כה חשובים במדינה ולעתים בעלי השפעה כה רבה שקשה להסכים שלא יהיו כלולים בצו זה.

י. קרפ:
לפי ההגדרה בפקודת הפרשנות כוללת רשות מקומית מועצה אזורית. כפי שאני מבינה, הפרונה היתה לכלול רק מנהלי מחלקות וגזכרים במועצות מקומיות ובעיריות ולא במועצות אזוריות. אבחנה זו נעשתה במתכוון.

י.ה. קלינגהופר:
גם לפי פקודת המועצות המקומיות כוללות מועצות מקומיות גם מועצות אזוריות. אם כן, צריך לנסח זאת אחרת אם זו כוונת השר.

היו"ר י. גולדשמידט:
נזכרים כאן סגני ראשי רשויות מקומיות. איני יודע אם הכוונה כאן לעובדים במובן זה שהם מקבלים שכר. סגנים יש משני סוגים: סגנים בשכר וסגנים שלא בשכר. אם כלולים כאן סגנים שלא בשכר והם נקראים עובדי ציבור אף-על-פי שאינם מקבלים שכר, מדוע לא יכללו חברי המועצה שאינם מקבלים שכר ושיכולים להיות אחראים לדברים הנדשמים בפנקסים?

אני גם מסכים להערות של חברי הכנסת ארידור וקלינגהופר שמנסים כאן למנות נושאי תפקידים מינהליים ברשויות מקומיות, אך סתם מזכיר ברשות מקומית אינו תפקיד סטטוטורי, שלא כמזכיר העיר שהוא תפקיד סטטוטורי.

בירושלים יש מינוי חשוב ביותר של מנהל העיר והוא אינו כלול בצו זה. אם בעתיד הקרוב יהיו נושאי תפקידים כאלה בערים אחרות, הרי אף-על-פי שאלה יהיו תפקידים הראשונים בהיררכיה הפקידותית של העירייה לא יהיו כלולים בסעיף. המוצא המתבקש הוא אולי הגדרה עד דרגת שכר מסויימת, אלא שכאן יש קושי ללכת בדרך זו, כי תפקידים אלה ברשויות המקומיות זוכים בדרגות בהתאם לגודל הרשות המקומית. לכן איני בטוח שהדרגה יכולה לשמש סימן היכר כדי להבדיל ברורות בין אלה הכלולים בצו זה לבין אלה שאינם כלולים בו. השאלות שנשאלו הן לדעתי במקומן ויש למצוא להן פתרון בנוסח מושלם יותר.

י.ה. קלינגהופר:
מנהל העיר בירושלים יש לו תפקיד חשוב מאד דה-פקטו, אך דה-יורה החוק אינו מתחשב בו. לפי החוק הוא כלול בקטגוריה של עובדים אחרים. השאלה היא אם אנחנו צריכים להתחשב בזה. הייתי מציע לפשט ולצמצם את העניין לראשי רשויות מקומיות ולסגניהם, למזכיר ולגזבר. איני מבין התועלת בהרחבת היריעה. אם יש פניה למחלקה להעיד על דבר מה בתעודה, מדוע לא יסודר עניין זה על-ידי המזכיר, למשל? בסופו של דבר מזכיר העירייה הוא שיחתום על תעודה כזאת. הלא לא יאיו הרבה מקרים כאלה. המזכיר ישמע דיווח ממנהל המחלקה ויחתום.

י. ארידור:
לפי סעיף 23 התנאי הוא שהוא קיבל זאת אישית או עשה זאת אישית.

י.ה. קלינגהופר:
כתוב גם "או קיבל ידיעה שנרשמה". זה מכסה דווקא את המקרה הזה.

ז. הרינג:
לכל מקרה אני חושב שאין זה רצוני לצמצם את התקנה, פי יכול להיות גם דבר לא שגרתי. אין זה רצוני ליצור מצב בו אפשר להפעיל לחץ על/על-מולך דרגה. שנית, סעיף 23 מצמיד את זה ל"עובד הציבור שעשה את הרישום או את המעשה או קיבל את הידיעה שנרשמה".

י. ארידור:
זה כל עובד מדינה.

ז. הרינג:
נראה לי שהניסוח של עובדי מדינה הוא טוב.

היו"ר י. גולדשמידט:
אנו מבקשים מגב' קרפ להעביר את השאלות וההצעות שהושמעו למשרד המשפטים ולזכות אותנו בהסברים או בניסוח מתוקן של התקנות.

ב) חוק חוקרים פרטיים ושירותי שמירה

סעיף 6

ה'ו"ר י. גולושמידט:
לגבי הרישה של סעיף 6 (א) החלטנו עוד בישיבה הקודמת ולגבי הסיפה היו שתי גירסאות. הניסוח של שתי האלטרנטיבות מונח לפנינו כאן, ואני מציע שנשמע מהגב"ק רפ"א איך מצאו כאן ביטויי הדעות שהושמעו בישיבה הקודמת.

י. קרפ:
בישיבה הקודמת נטב הוויכוח על שתי נקודות. הנקודה הראשונה היתה אם החסינות שנותנים ללקוח ביחסים שלו עם החוקר הפרטי תחול רק על מה שהוא מסר בעצמו לחוקר הפרטי, או על כל דבר שהחוקר השיג אגב היחסים האלה. הנקודה השנייה היתה אם להחיל את החסינות בצורה רחבה ביותר כפי שהיא קיימת לגבי עורכי דין ורופאים בפקודת הראיות או לסייג אותה רק לחובתו של החוקר הפרטי למסור אינפורמציה ליועץ המשפטי לממשלה לפי ורישתו.

ניסחנו את ההצעה שלפניכם בצורה כזאת שהוויכוח יהיה נפרד לגבי כל נקודה, בעוד שהנוסח שהציע חבר-הכנסת צדוק כלל למעשה את שתי הנקודות שהיו במחלוקת: גם את ענין היקף החסינות וגם את השאלה אם החסינות חלה על כל ידיעה שהשיג החוקר הפרטי או רק על ידיעה שנמסרה לו על-ידי הלקוח. את הענין הראשון ניסחנו כתיקון לפקודת הראיות ובענין השני עימתנו את שתי הגירסאות של חבר-הכנסת צדוק ושל חבר-הכנסת קלינגהופר.

ה. צדוק:
יש לי רק הצעה אחת והיא כלולה במה שמנוסח כאן כ"הצעת חבר-הכנסת צדוק לתיקון פקודת הראיות", ואין זה משנה לי אם תיקון זה יבוא בפקודת הראיות או בחוק זה. אין לי הצעה כמו זו המובאת כאן בגירסה (2) לסעיף 6 (ב).

י.ה. קלינגהופר:
התרשמנו שבשלב הראשון של הדיון מה שמונח כאן בגירסת חבר-הכנסת צדוק לסעיף 6 (ב) היה כיוון לגיבוש הצעה, אך לאחר שהתרחב הדיון תוך השוואה לעורכי דין וכיוצא באלה הציע חבר-הכנסת צדוק בשלב השני מה שמנוסח עכשיו כהצעה לתיקון בפקודת הראיות. אני הכנתי שכזה הוא כבר משאיר מאחוריו את הצעתו הראשונה שהיא גם הרבה יותר מצומצמת.

ה. צדוק:
להצעת שתי מגמות מצמצמות ומגמה אחת מרחיבה. המגמה המצמצמת האחת היא שהחסינות תחול רק על דברים שמסר הלקוח לחוקר הפרטי, ולא על דברים שהגיעו לידי החוקר בדרך אחרת. המגמה המצמצמת האחרת היא שגם לגבי דברים אלה שמסר לו הלקוח יכול בית המשפט לצוות על גילויים אם הוא חושב שזה דרוש לעשיית צדק או שהצורך בגילוי עדיף עד הענין שלא לגלות את הדברים. הנקודה המרחיבה היא, כמובן, שבגבולות מצומצמים אלה תחול החסינות לא רק לגבי גילוי ליועץ המשפטי לממשלה, אלא בכלל.

י. ארידור:
נוסף לגירסת חבר-הכנסת קלינגהופר אני מציע הרחבה, כלומר, הנוסח יהיה: חוקר פרטי אינו חייב למסור ראיה שהשיג אגב שירות מקצועי שהוא נתן או נותן ללקוחו ושיש בה כד"ל...". זה מרחיב את החסינות לגבי בית משפט, אך בנתאם לנוסח שנמצא בגירסת חבר-הכנסת קלינגהופר.

ס. אביזוהר:
האם יכולים אנו במסגרת חוק זה להכניס תיקון בפקודת הראיות?

ה. צדוק:
אגב, אני מציע תיקון זה כתיקון בחוק שאנו דנים בו.

ס. שמגר:
אם זה מוצע כתיקון בחוק שאנו דנים בו, לא אוכל לטעון שזה נושא חדש. הייתי מציע קביעה לעצם הענין, כי כפי שצינתי בפעם הקודמת יהיה זה קצת מנותק אם בתייחס כאן לחוקרים פרטיים כשיש עוד מקצועות במצב דומה שלא

מ. שמגר:

הוענק להם מעמד כזה, אמרתי שמבחינה עניינית אם מוצע לתקן את פקודת הראיות זה צריך להעשות תוך בדיקה כוללת של שאר המקצועות.

ש. פרידמן:

נניח שחלק מהדברים הגיעו לידיעת החוקר באמצעות לקוחו וחלק שלא באמצעות לקוחו. האם לפי גירסת חבר-הכנסת צדוק זה ייחשב כענין שנסטר לו על-ידי לקוחו או שנכניס כאן את המבחן מי ראשון או מבחן אחר?

ח. צדוק:

כוונתי לידיעה שהגיעה אליה רק באמצעות לקוחו, אבל אני סוכן לקבל אותם מבחנים החליט בנקודה זו על כל המקצועות.

היו"ר י. גולדשמידט:

מה שאפשר לטעון לגבי הצעת חבר-הכנסת צדוק עם הסייג לגבי בית המשפט הוא שלפעמים השגת החלטה של בית משפט בענין זה היא גורם של זמן, וגורם הזמן אינו מבוסס בחשיבותו בניהול הקירה.

מ. שמגר:

אילו היינו מדרגים את הענין מן הראוי היה שנחכה להיווצרותו של מקצוע זה לפני שאנו מעניקים לו חסינות. להעניק מראש חסינות כזאת לאנשים שטרם התחילו לפעול במסגרת החוק - פירושו שהחיסוי הזה יקדים את היווצרות כללי האתיקה וכיוצא באלה. מקצוע זה עוד לא נוצר ואנחנו מתחילים כבר מהענקת חסינות. לדעתי, זה קצת מוקדם מדי, שהרי מקצוע זה צריך לזכות באמון המתבטא בחקיקה הקובעת את החסינות. חיסוי זה ניתן לרופאים רק אחרי שרכשו את המקצוע, וכאן מוצע לתת אותו מראש. אני מציע לא לכתוב בכלל את המעיף הזה.

היו"ר י. גולדשמידט:

על 6 (א) אין ויכוח.

י. ארידור:

גם בענין זה רשמתי הסתייגות, כי לדעתי סמכות זו קיימת גם בלי 6 (א).

היו"ר י. גולדשמידט:

לפנינו גירסת חבר-הכנסת קלינגהופר האומרת "על אף האמור בסעיף קטן (א) לא ימסור חוקר פרטי ידיעות שהשיג אגב שירות מקצועי שהוא נתן או נותן ללקוח ושיש בהן כדי להפליל את לקוחו, אלא אם הסכים לקוחו לכך". הגירסה השנייה, שחבר-הכנסת צדוק אומר כי אינה משקפת את דעתו, אומרת: "על אף האמור בסעיף קטן (א) לא ימסור חוקר פרטי ידיעות, שנמסרו לו על-ידי לקוחו אגב השירות המקצועי שהוא נותן ללקוחו ושיש בהם כדי להפליל את לקוחו אלא אם הסכים לקוחו לכך". אני מאמץ הצעה זו בלי הסלים "אלא אם הסכים לקוחו לכך". אינני רוצה שזה יופיע כתבאי. לדעתי, חלה גם בסעיף זה החובה למסור לפי (א) ועל כן אינני חושב שיש לקשור זאת בהסכמתו של הלקוח.

י. ארידור:

אבל יכול להיות שהלקוח מעונין במסירת אותם דברים, ואם זה לא יהיה כתוב, הוא

לא יוכל למסור אותם.

היו"ר י. גולדשמידט:

אני מציע - ואני מבין שחבר-הכנסת צדוק מסכים לכך - לא להכניס תיקון בפקודת הראיות, אלא לומר בסעיף 6 (ב) "על אף האמור בסעיף קטן (א) אין חוקר פרטי חייב למסור ראיה..."

י. ארידור:

זה הנוסח שאני מציע כתיקון לסעיף 50א' לפקודת הראיות.

היו"ר י. גולדשמידט:

אם כן, לפנינו הצעה נוספת של חבר-הכנסת ארידור לפיה ייאמר כי בסעיף 50א' לפקודת הפרוצדורה הפלילית יבוא: "חוקר פרטי אינו חייב למסור ראיה שהשיג אגב שירות מקצועי שהוא נתן או נותן ללקוחו ושיש בה כדי להפליל את לקוחו, אלא אם ויתר הלקוח על החסיון או שמצא בית המשפט...". ההבדל בין הצעה זו לבין הצעה חבר-הכנסת צדוק הוא בכך שהצעה זו מדברת על ראיה שהשיג החוקר הפרטי אגב השירות המקצועי, ואילו זו של חבר-הכנסת צדוק מתייחסת

ס. אביזוהר:
בקשר להצעת חבר-הכנסת צדוק ברצוני לומר שאין להתייחס לדבר שנמסר לו, אלא לשאלה כיצד נודע הדבר לחוקר הפרטי. יש לכתוב "דבר שהגיע לידיעתו באמצעות לקוחו".

ח. צדוק:
נכון שאם החוקר ידע כבר על הדבר בזמן שבא הלקוח וסיפר לו אותו אין חיסוי ואני מסכים להגבלה זו שמציע חבר-הכנסת אביזוהר.

היו"ר י. גולדשמידט:
ברגע זה נצביע על המגמות ואחר-כך נראה את הניסוח. האפשרות האחת היא שהחסינות תחול רק על ידיעות שהגיעו לידי החוקר הפרטי באמצעות הלקוח אגב הטיפול בענין; האפשרות האחרת היא שהחסינות תחול על ידיעות שהשיג החוקר סכל מקור שהוא אגב השירות המקצועי.

ה צ ב ע ה

הצעה שהחיסוי יחול רק על ידיעות שהגיעו לידיעת החוקר הפרטי באמצעות הלקוח אגב השירות המקצועי - נתקבלה

הסתיינות: לחבר-הכנסת ארידור.

היו"ר י. גולדשמידט:
עלינו להחליט עכשיו אם להרחיב את החסינות כפי שמציע חבר-הכנסת צדוק או לקבל את גירסה 2. אני בעד גירסה 2.

ח. צדוק:
משמעותה של הצעה זו היא שהחסינות תחול רק לגבי החובה שיצרנו בחוק זה למסור את הדברים ליועץ המשפטי לממשלה.

היו"ר י. גולדשמידט:
אני בדעה זו ונימקתי אותה כישיבה הקודמת באותה טענה שהשמיע היועץ המשפטי לממשלה. אנו נותנים סמכות חוקית למקצוע חדש כשאיננו יודעים עדיין איך יפעל ענין זה ואם יפריע לציבור או למשטרה גילוי עבירות - דבר שלכולנו יש ענין חיוני בו. לדעתי, החקיקה הראשונה בנדון אינה צריכה להרחיק לכת יתר על המידה. אם יהיה צורך בכך, תבוא חקיקה מתקנת כעבור שנתיים-שלוש, לאחר שיצטבר ניסיון שיראה שלא צדקנו בצמצום זה, אך הסיכוי ללכת בדרך ההפוכה, היינו להרחיב מלכתחילה ואחר-כך ליטול זכויות, הוא לדעתי הרבה יותר קטן. הרחבה אפשרית, אך צמצום לאחר שהיתה הרחבה ספק אם הוא אפשרי. היועץ המשפטי לממשלה דיבר גם על כך שמקצועות אחרים ירצו אולי לזכות באותו מעמד.

י. קורן:
אם אינך רוצה להכניס את התיקון בסעיף 50 לפקודת הראיות, אתה נותן חסינות אבסולוטית ודווקא מהטיעון שהביא היועץ המשפטי לממשלה אין לתת חסינות אבסולוטית.

ס. אביזוהר:
לא טוב יהיה הדבר אם בשני סעיפים שונים נאמר דברים העלולים להיות סותרים במידה מסויימת, ולכן הפתרון שמציע חבר-הכנסת צדוק הוא פתרון נכון. אמנם מוסכם כאן שיש לתת חיסוי לגבי היועץ המשפטי לממשלה, אך היועץ המשפטי לממשלה אינו הסמכות היחידה כדי לחקור ולדרוש גילוי עובדות, ויש רשויות אחרות כגון המשטרה. שנית, אם לא נזכיר את ענין בית המשפט בחוק, האם כוונתנו היא שנית המשפט לא יוכל לתבוע גילוי עובדות במקרה הצורך, או שנפנה לשני חוקים שונים ונכניס אי-בהירות כאשר יהיו שני סיעונים שונים בבית המשפט, האחד לפי פקודת הראיות והאחר לפי חוק חוקרים פרטיים? לכן אני מציע ללכת בעקבות הצעת חבר-הכנסת צדוק ולומר כי מדובר לא רק ביועץ המשפטי לממשלה. צריך לצמצם מחד גיסא ולהרחיב מאידך גיסא.

ס. שמגר:
יש לאבחן בין היחסים שבין החוקר הפרטי לבין המינהל או האדמיניסטרציה ובין היחסים שבין החוקר הפרטי לבית המשפט. כאשר כתבנו שהחוקר הפרטי חייב למסור ידיעות ליועץ המשפטי לממשלה התכוונו למעשה גם לסייג את עצמם במקצת.

ד. שמגר:

נכון שבחקירה משטרתית רגילה חייב אדם, על-פי פקודת הפרוצדורה פלילית (עדות) להשיב על כל שאלה שהוא נשאל, ובמקרה זה התכווננו לכך שהשאלה תבוא מצד היועץ המשפטי לממשלה כדי שהוא ישמש מעין מסננת. אם כן, לאחר זאת התוספת המוצעת על-ידי חבר-הכנסת צדוק באה רק לסייג את בית המשפט. אמרנו שכאשר נשאל האדם על-ידי האדמיניסטרציה יש לו חסינות באשר לדברים שגמטרו לו או שהגיעו לידינו על-ידי לקוחו אגב מילוי תפקידו ושעוללות להפלייל את הלקוח. יש לו חסינות בתחום היחסים שבינו ובין הרשויות המבצעות והוא אינו זקוק לחסינות נוספת לגבי רשויות אלה, מה שמציע חבר-הכנסת צדוק פירושו, שאם יוזמן אותו אדם לבית המשפט וישאלו אותו, גם שם הוא יהיה רשאי לא להשיב, וזה מופרז. אני מציע לא ללכת לחסינות בפני בית המשפט בשלב זה.

היו"ר י. גולדשמידט:

אבל הדבר הובן בצורה הפוכה, כלומר שהקביעה בגירסה 2 אבסולוטית, ואילו הגירסה של חבר-הכנסת צדוק אינה אבסולוטית כי בית המשפט יכול לצוות על החוקר הפרטי לגלות את הידיעות במקרים מסויימים.

י. קורן:

אני רק שואל אם יש מקום בו מובטחת סמכות זו של בית המשפט.

מ. שמגר:

העיקרון הוא שכל אדם חייב להשיב לשאלות של בית המשפט, אלא אם כן נקבעה חסינות מפורשת. יש, למשל, הוראה מפורשת שאשה אינה מעידה נגד בעלה פרט למקרה מסויים. בהעדר הוראת חסינות כזאת חייב אדם להשיב על שאלות. גירסה 2 אינה חלה על בית המשפט כי היא צמודה למעייף קטן (א). הכוונה הייתה שהיוצא מן הכללי יהיה לגבי המינהל ולא לגבי בית המשפט.

י. קורן:

יש שני מקצועות לשבניהם הסכמתם שתיכלל הערה זו לגבי בית המשפט. אם לא תיכלל גם כאן, זה יתן מקום לפירושים.

מ. שמגר:

אמרנו שאדם חייב להשיב ליועץ המשפטי לממשלה על שאלות מסויימות, פרט לאלה שקבענו כאן כי אין הוא חייב להשיב עליהן. זו הקטגוריה של הידיעות שהוא מוסר ליועץ המשפטי לממשלה, ולצידן של ידיעות אלה יש ידיעות יוצאות מן הכלל שעליהן אין הוא חייב להשיב. בכך לא התייחסנו לבית המשפט, כי לגבי בית המשפט קיים הכלל שאדם חייב להשיב על שאלות עליהן הוא נשאל, אלא אם יש מעייף מפורש הפוסר מחובה זו. לגבי עורכי דין יש מעייף כזה, ואם לא יהיה לגבי חוקר פרטי, יהיה חייב החוקר הפרטי להשיב בבית המשפט.

ח. צדוק:

היועץ המשפטי לממשלה מדבר על שני דברים בעוד שיש שלושה. ישנה החובה למסור ידיעות ליועץ המשפטי לממשלה והיא נוצרת בחוק זה. את הסמכות הזאת אנו מסייגים על-ידי שאנו אומרים כי אין חובה למסור במסגרת זו דברים שהגיעו לידיעת החוקר מידי הלקוח. יש תחום שני - במדינה קיימות כל מיני רשויות שיש להן סמכויות לחקור, והכוללת ביניהן היא המשטרה. אמנם אומר היועץ המשפטי לממשלה שהענקת הסמכות האמורה ליועץ המשפטי לממשלה באה כדי שיפנו לחוקרים הפרטיים דרך המסננת שלו, אך אין זה פוגע בסמכויות החקירה של כל מי שמוסמן לחקור, ועלינו להשיב על השאלה אם רוצים אנו לסייג את החובה לגבי כל חוקר אדמיניסטרטיבי. תשובתי בענין זה חיובית. התחום השלישי הוא תחום בית המשפט. משמעותה של הצעתו היא שלפני שביית המשפט מחייב חוקר פרטי להשיב עליו לשקול אם באותו מקרה חשוב יותר הגילוי מאשר שמירת הסוד. כלומר, החלטת בית המשפט במקרה כזה לא תהיה אוטומטית כמו לגבי כל עד; בגללהאופי המקצועי החליט בית המשפט, לפני שלונה עד זה, אם אותה ידיעה שהגיעה אליו מפי הלקוח אגב השירות המקצועי צילויה עדיף על אי-גילויה ואם האיש ישיב על השאלה או לאו.

ניצב-משנה י. קרתי:

ברשותכם אחזור לשאלה ההתחלתית מאין נובע ענין זה. היינו ערים לסמכות הכללית של המשטרה לחקור ולהציג שאלות וכן לחובה הכללית, לפי דיני ראיות, של בחסר להשיב על שאלות. בהגבלה שאינו אדם חייב להפלייל עצמו. מעייף זה

ניצב-משנה י. קרתי:

כפי שהוא מופיע בחוברת הכחולה היה מכוון מלכתחילה לדבר אחד - התעורר חשש שמא נהפוך את משרדי החוקרים הפרטיים למקום "דיג", היינו שנטריד אותם בכך שנבוא לברר אם נתגלה משהו העשוי לעזור לנו בעבודתנו, ועל כן קבענו את הסייג שכאשר החומר המבוקש הוא אינפורמציה שבידי החוקר שהגיעה אליו מידי לקוחו, בזדקק להכרעתו של היועץ המשפטי לממשלה כדי להכריע בין חובת הנאמנות של החוקר הפרטי כלפי לקוח לבין חובתו כאזרח להשיב לשאלות. כשהתעוררה השאלה בוועדה המסנה אמרנו שאין להרע את מצבו של אזרח רק בגלל שגילה את סודותיו האישיים לחוקר הפרטי.

מה שעומד עכשיו לפניכם הוא לדעתי

הדבה יותר רחב ממה שאתם בעצמכם התכוונתם לו. החסינות הכללית אומרת כי אין אדם חייב להפלייל את עצמו, אבל אין סביעה שהוא יגלה את הדברים אם הוא מוצא שזה תואם את האינטרסים שלו, ואילו כאן חוסמים אתם כליל את הדרך, כלומר, גם אם החוקר או הלקוח רוצים בכך אסור להם לגלות את הידיעה.

אני הצעתי להשאיר את המלים "אלא אם המכים לקוחו לכך".

י. ארידור:

ניצב-משנה י. קרתי:

קיימת סכנה נוספת. לא מן הנמנע שחוקר פרטי יהיה שותף לעבירה עם הלקוח, ואם הלקוח יחשוש מפני גילוי ידיעה מסוימת, הרי גם אם החוקר יהיה מוכן לגלותה לנו, לא יוכל לעשות זאת כיוון שהדבר כרוך בזכותו של הלקוח, וכך אתם פוגעים באינטרס של המדינה לגלות את האמת. כל הכוונה בדיונים שלכם היא לא לקפח זכויות מוגנות של הלקוח, אך התוצאה היא הרחבת הזכויות מעבר למה שהתכוונתם, כי נאן צריכים אנו הסכמה של שני אנשים - גם של הלקוח, גם של החוקר, - כשיש להם אולי אינטרסים מנוגדים.

אתי יחס שוב ליחסים בין החוקר לבין הרשויות האדמיניסטרטיביות

מ. שטנר:

החוקרות. אם יש ספק אם החיסוי בקשר לידיעות שיש בהן כדי להפלייל את הלקוח חל על כל גורם חוקר, אפשר לכתוב: על אף האמור בסעיף קטן (א) לא ימסור חוקר פרטי לגורם חוקר - וזה כולל משטרה, מס-הכנסה, מטבע זר, מכס וכל העוסקים בחקירות - ידיעות שנמסרו לו על-ידי לקוחו... כך ברור שאם לא מוסיפים מה שמציע חבר-הכנסת צדוק נשאר בית-המשפט מחוץ לתחום זה.

ח. צדוק:

מה שאמר עכשיו היועץ המשפטי לממשלה הולך כברה גדולה של הדרך, כי זה מבהיר שלא רק היועץ המשפטי לממשלה פועל מתוך הסמכות החדשה-ישנה שהחוק מעניק לו, אלא כל גורם חוקר והחסינות קיימת לגבי כל גורם חוקר. אחדת היה צורך מצב משונה, שיש דברים שאין החוקר יכול לגלות ליועץ המשפטי לממשלה, אך הוא יכול לגלותם לכל שוטר. לגבי כל הגורמים החוקרים נוסח זה מספק.

אשר לבית המשפט, כל מה שאני רוצה

הוא כי לפני שיחייב חוקר פרטי לגלות ידיעה שהגיעה אליו מידי לקוחו ישקול יותר מאשר לגבי כל עד אם במקרה הבדון הצורך לגלות את הראיה לשם עשיית צדק עדיף מן האינטרס שלא לגלותה. כלומר, יש לתת לחוקר פרטי אותו מעמד שיש לפסיכולוג בענין זה. סעיף זה צריך להיכלל במסגרת החוק החדש ולא הייתי מפצל את נושא החסינות לשני חלקים. אני חושב שזה צריך להיות מוסדר בסעיף אחד. הסעיף יתייחס למה שאמר היועץ המשפטי לממשלה לגבי רשויות החקירה האדמיניסטרטיביות ובהמשכו תיווסף ההוראה המסוייגת הזאת. סעיף קטן (א) קובע כרגע את החובה למסור ידיעה ליועץ המשפטי לממשלה וסעיף קטן (ב) פותח במלים "על אף האמור בסעיף קטן (א)". זה עלול להתפרש רק כסייג לחובה הקבועה ב(א), בעוד שאנחנו הסכמנו שזה צריך לחול על כל רשות חוקרת אדמיניסטרטיבית.

הינו"ר י. גולדשמידט:

תחילה בכריע בשאלה העקרונית אם לתת לחוקר פרטי אותו מעמד בפני

בית המשפט הניתן לפסיכולוגים ולרופאים, היינו שבית המשפט צריך לכלול בהכרעתו את השיקול, הנזכר בהצעת חבר-הכנסת צדוק, שגילוי הראיה חשוב

ה צ ב ע ה

ההצעה לתת לחוקר פרטי אותו מעמד בפני בית המשפט
הניתן לפסיכולוגים ורופאים בתקבלה

הסתייגות: למשרד המשפטים
ולחבר-הכנסת ארידור.

הצעת חבר-הכנסת ארידור היא שהאסור
יחול גם על מה שלא הגיע לחוקר

היו"ר י. גולדשמידט:

מידי הלקוח.

אני מניח שהנוסח האלטרנטיבי של
משרד המשפטים יקבע כי החסינות
ניתנת רק לגבי דשיות החקירה האדמיניסטרטיביות. כלומר, זה לא יהיה
מוגבל ליועץ המשפטי לממשלה.

ח. צדוק:

בישיבה הבאה נקבל את הניסוח לאור
ההחלטות העקרוניות שקיבלנו.

היו"ר י. גולדשמידט:

סעיף 8

בוועדת המשנה היה ערעור לגבי גיל
30 הנקבע ב(א)(2), כי הטענה היתה
שאם לאדם מלאו 23 שנה לפני שנהיה לחוקר פרטי, הדי שנשאר לו דיוח זמן
ניכר עד שמתאפשר לו לפתוח משרד, ופירושו של דבר שאנו חוסמים את
האפשרות של פתיחת משרד בפני אדם שמילא אחר התנאים. בזה יוצרים אנו
כאילו שני מעמדות. לכן היתה הצעה להפחית את הגיל.

ס. ביבי:

היתה הצעה להפחית גם את תקופת
הנסיון.

י. ארידור:

ועדת המשנה לא סיכמה אם להפחית
את הגיל ובכמה להפחית אותו, אלא
החליטה להביא את הענין לפני מליאת הוועדה.

ס. ביבי:

אני חושב שאפשר להסתפק בקביעת
גיל 25-26.

י. ארידור:

יש לי ספק לגבי סעיף קטן(ב). פירושו
של דבר הוא כי יכלה להיות חברה
מניות באחריות מוגבלת, שכל מניותיה בידו אדם שאינו חוקר רשוי ואין
לו דשות לפתוח משרד והוא ואשתו, כבעלי המניות ובעלי השליטה בחברה,
דואגים לכך שכל החוקרים במשרד יהיו חוקרים רשויים. יש לי ספקות בשתי
(קודות: א) איני חושב שאנו צריכים ליצור מצב בו חוקרים פרטיים רשויים
יהיו נתונים תחת חסותם של בעלי מניות בתאגיד שאינם חוקרים רשויים.
(ב) זו יכולה להיות חברה שההון שלה הוא 1,000 לירות, ואין יוכל הלקוח
לתבוע אחריה מתאגיד כזה? כלומר, אני מקבל את העיקרון שיכול להיות
תאגיד בעל משרד לחקירות פרטיות, אלא שאני מתנה לגביו שני תנאים: (א)
כל בעלי המניות שלו וכל בעליו יהיו חוקרים פרטיים רשויים; (ב) האחריות
של כל אותם חוקרים צריכה להיות בלתי מוגבלת. רק במיניגים אלה אני מוכן
להסכים לכך שתאגיד יהיה כשיר לפתוח משרד לחקירות פרטיות.

ח. צדוק:

אני רק רוצה לציין שזהו המצב
של חברת החקירות הגדולה הקיימת

ס. שמגר:

כיום: מודיעין אזרחי בבעלות של חברת דחף.

אני הולך בעקבות ההורודים שהעלה
חבר-הכנסת צדוק ואני רק משתדל

ש.ז. אנרמוב:

למצוא דרך לא למנוע את האפשרות שאיגוד יעסוק בנושא זה. אני חושב שהצעתו
של חבר-הכנסת צדוק סחייבת את כל בעלי המניות להיות חוקרים רשויים,
וזו גזירה שהמקצוע לא יעמוד בה. זה לגיטימי שבעלי מניות ירשמו חלק

ש.ז. אברמוב:

מנכסיהם על שם נשותיהם. מה קורה אם אדם נפטר? אני חושב שזו מגבלה היכולה לשבש את מעמדו של המשרד. מאידך גיסא אני יכול לתאר לעצמי מצב שבנק, למשל, ימצא לנכון להיות בעל מניות יחיד או בשותפות עם אחרים, כי יש לו ענין לקבל ידיעות ובמקום למנות חוקרים פרטיים באותו ענין הוא מעדיף שתהיה לו דריסת רגל בחברה כבעל מניות, לאו דווקא כדי לקבל דיווידנדה. כשאנו מגבילים את הסעיף רק לחוקרים רשויים אנו יכולים לשבש את הסדרים שהם כשלעצמם יכולים להיות רצויים.

הייתי מציע ללכת בכיוון אחר ולומר: לא תעסוק חברה בערבונו מוגבל בחקירות פרטיות, אלא אם כן קיבלה אישור של משרד המשפטים או של משרד ממסלתי אחר. יש להבטיח את ענין ההון ואת האחריות הכספית שתהיה מוטלת על חברה זו, אך הגמישות צריכה להיות כזאת שתישאר דיסקרציה בידי שר המשפטים לקבוע אם תאגיד כזה יכול להיות בעל משרד לחקירות פרטיות.

"מנהלי המשרד" זה לא מונח משפטי.
"מנהלי חברה" זה מונח משפטי, אך לא "מנהלי משרד". לא תוכל אף פעם להדביק למישהו תו של מנהל משרד.

י. קורן:

אני מציע לא לדרוש באופן קיצוני שכל האנשים בתאגיד יהיו חוקרים פרטיים רשויים, כי זה לא ניתן מחוסר אמצעים. זו משאלה טובה שיהיו חוקרים רשויים בעלי אמצעים, אך איני חושב שדרישה היא בת ביצוע. לכן אני מכור שדרוש פתרון שיאפשר לאנשים שאינם חוקרים פרטיים להקים תאגיד כזה בתנאי שהתאגיד בעל המניות יהיה חייב להקציב מניות למנהל. כאן מחפשי אני פשרה שתאפשר לאנשים שהם חוקרים פרטיים רשויים ושאין להם אמצעים להשתתף בתאגיד. אגב, החלות הכלכלית של בעלי המקצוע בבעלי אמצעים יכולה להיות לפעמים גורם שלילי מאד, כי בעל התאגיד שאינו חוקר יוכל להכתיב לחוקר הפרטי מה לעשות. אולם אם תהיה לחוקר מניה, הוא ירגיש שיש לו קשר כלשהו.

מ. שמגר:

אתייחס לענין התאגיד. הרעיון מיסודו הוא נכון. יש חשש שמא כל הסייגים שאנו קובעים בחוק מבחינת כללי האתיקה וכו' לא יהיו שקולים לעומת הלחץ של המעסיק, בעל ההון, שיכתיב לחוקרים הפרטיים איך לנהל עבודתם. עמדנו בפגי בעיה דומה בקשר להצעה שאנו מעבדים עתה לגבי עורכי דין. שם נתנו ביטוי להערה שהעיר חברה הכנסת אברמוב ואמרנו כי בתאגיד של עורכי דין או בתאגיד של רואי חשבון יכולים להיות רק עורכי דין או רואי חשבון, או אלמנה או ילדים במקרה של פטירה. כלומר, אנו שומרים זכויותיהם של יורשים אלה, אולם הייתי רוצה לבדוק את המשמעות של האיסור הכולל. יכול להיות מצב בו אדם זקוק לפרופרציה מסוימת של הון מושקע כדי להדיץ את העסק לראשונה וזה עלול להשפיע. הייתי רוצה לבדוק בקודה זו. ההערה שמא נותנים אנו יד לחתירה תחת עקרונות שקבענו לפני-כן - נכונה ביסודה.

ח. צדוק:

אין לי שום דבר נגד תאגידים, אבל כאן הבעיה היא ספציפית. מקצוע זה לפי מהותו הוא מקצוע מובהק של שירות אישי והוא בנוי כולו על אמון אישי, על אחריות אישית. אם כן, יכולים אנו להתקדם לקראת אפשרות של גיהול מפעל בזה בצורת תאגיד בתנאי שהאחריות האישית של החוקר הפרטי לא תיפגע ולשם כך חייבים אנו להבטיח שלא תהיה שליטה של אנשים שאינם חוקרים פרטיים על חוקרים פרטיים מוסמכים. אני מקבל ללא היסוס את ההצעה של הכללת בני המשפחה, כפי שאמר היועץ המשפטי לממשלה. אם נגיע לכך שמיעוט שאין לו שום שליטה - מיעוט של לא יותר מ-25% - יוכל להיות גם בידיים אחרות, אני חושב שאנחנו יכולים להתפשר. לא הייתי מציע לוועדה להכתיב את התנאים הפנימיים של האיגוד, לפיהם מוכרחים להקציב מניות לחוקרים פרטיים, כי אז תעמוד בפני השאלה אילו מניות להקציב, כמה מניות ובאיזה מחיר, ואין זה עיסוקו של המחוקק, אלא זה ענין למשא ומתן ולהסכם בין אלה העוסקים בכך. בפנינו עומדת השאלה העקרונית אם אנו עומדים על כך ששליטה בתאגיד העוסק בחקירות פרטיות חייבת להיות בידי חוקרים פרטיים מוסמכים. שנית, עלינו לקבוע שהאחריות של החוקרים המוסמכים האלה אינה מוגבלת להון המניות אלא היא בלתי מוגבלת.

ג. ארזי:

אני בעד תאגיד שיהיה סודי כב באופן
אקסקלוזיבי מחוקרים פרטיים. הבעיה
שאדם לא יוכל לפתוח לעצמו משרד קיימת לא רק לגבי חוקרים פרטיים אלא
גם לגבי עורכי דין או רופאים. אם רופא ירצה לפתוח מרפאה עם רופאים
אחרים, האם יכניס לשם אדם שאינו רופא? האמת היא שהדיון שלנו בכל
השלבים לא היה מתוך מגמה לעודד במיוחד מקצוע זה של חוקרים פרטיים.
מקצוע זה יעבוד עכשיו רגולציה משפטית, אך לא היתה לנו שום מגמה בכל
הדיונים האלה לתת לו עידוד מיוחד. לא היתה מגמה להטיל או לצמצם, אך
היתה מגמה לקיימו על יסוד חוק, אשר יאפשר לו לפעול כפי שהחלטנו בסעיף
6, ואני שלם עם ההחלטה שנתקבלה בסעיף 6. אולם אני רואה את ההגיון
שבהקמת משרד בו יהיו גם חוקרים פרטיים וגם אנשים המשקיעים שם את ההון.
למה לנו לעודד זאת? אני גם לא בעד ההרחבה למשפחה.

ח. צדוק:

סדור באלטנה.

ג. ארזי:

אם הבורנה למשהו מקביל למה שאמר
לגבי עורכי דין, זה ענין אחד.

היו"ר י. גולדשמידט:

כבר הציד חבר-הכנסת אנדמוב ש"מנהלי
משרד" זה לא מוגה משפטי. בעצם
הפיסקה "וכל מנהלי המשרד הם חוקרים פרטיים רשויים" מיותרת, כי אטרנו
כבר שמנהל משרד צריך להיות חוקר פרטי רשוי. אולי הכוונה היתה לדבר
על מנהלי התאגיד ולא על מנהלי המשרד, וזה מתקרב יותר להצעה שהעלה
חבר-הכנסת צדוק.

ח. צדוק:

הצעתי היא שכל בעלי המניות בתאגיד -
מחוץ לסייג לגבי בני המשפחה - חייבים
להיות חוקרים פרטיים רשויים, והתאגיד צריך להיות באחריות בלתי מוגבלת.

היו"ר י. גולדשמידט:

יש בעלי תאגיד ומנהלי תאגיד.

ח. צדוק:

אני מתייחס גם לבעלים וגם למנהלים.
כמועצת המנהלים, למשל, יש דיון
על פעולות התאגיד, ואם יישבו שם אנשים שאינם חוקרים רשויים, יגיעו
אליהם ידיעות סודיות והם לא יהיו חייבים לסגור את הודאות חוק זה.

היו"ר י. גולדשמידט:

בדור מכל מקום שיש לכתוב "מנהלי
התאגיד" ולא "מנהלי המשרד", אך
אני מבין שאין זה מספק את חבר-הכנסת צדוק המציע שכל בעלי התאגיד
וסנהליו יהיו רשויים, עם הסייג לגבי בני המשפחה, ושבתאגיד יהיה באחריות
בלתי מוגבלת.

היו"ר י. קורן:

חבר-הכנסת קורן הציע בעלות חלקית
במניות/שהגדיר את החלק. על זה
העירו כבר שאין זה רצוי להיכנס לפרטי הדברים הלאה.

ש. פרידמן:

המגמה להכניס שאיריו של בפטר
ולתת להם כאן מעמד נראית לי רצויה
כשלעצמה, אולם אני יכול לתאר לי מקרה בו מהווים השאידיים את הרוב
לעומת החוקרים הרשויים, ואולי כדאי לתת את הדעת היכן לסייג ענין זה.

היו"ר י. גולדשמידט:

כן, אין הכוונה לכלול את כל היורשים,
כי יורשים לפי צוואה יכולים להיות
גם לא קרובי משפחה, ואין צורך שקביעה זו תחול לגביהם.

אשר להצעתו של חבר-הכנסת צדוק
בדבר אחריות בלתי מוגבלת, לא בכל מקרה זה עוזר, כי זה מותנה בכך
שיש הון.

ח. צדוק:

האחריות בבלתי מוגבלת עליה אני
מדבר היא לא של התאגיד. אני אומר
שהתאגיד יהיה תאגיד שאחריות חבריו היא בלתי מוגבלת. פירוש הדבר
שאפשר לתבוע אחריות אישית מהחוקר כאילו נתן את השירות שלא באמצעות
התאגיד.

אני מציע שנהזור לכל סעיף 8
בישיבה הבאה.

היו"ר י. גולדשמידט:

הישיבה נועלה בשעה 11.00.